

Wijziging van de Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden in verband met een experiment van DUO en de gemeente Amsterdam - IAK

1. Wat is de aanleiding?

Artikel 10 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening maakt de tijdelijke uitwisseling van persoonsgegevens mogelijk voor experimenten met vroegsignalering van schulden. Gemeente Amsterdam en DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) hebben aangegeven gebruik te willen maken van deze mogelijkheid. Zij willen met signalen over studieschulden hulp aanbieden aan jongeren met financiële problemen. Amsterdam en DUO verwachten dat deze jongeren niet of minder snel gevonden worden met signalen over huurachterstanden en betalingsachterstanden op zorg, energie en drinkwater.

Sinds 1 januari 2022 worden twee experimenten uitgevoerd over respectievelijk gemeentelijke belastingschulden en hypotheekachterstanden.¹ De grondslag voor de gegevensuitwisseling is de Tijdelijke signaal betalingsachterstanden.² DUO en de gemeente Amsterdam stellen een nieuw experiment voor met signalen van DUO over studieschulden. Vanwege dit nieuwe experiment wordt de Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden gewijzigd.

2. Wie zijn betrokken?

In de eerste plaats personen met problematische schulden, vooral jongeren. De andere betrokkenen zijn DUO in de rol van schuldeiser en de gemeente Amsterdam in de rol van schuldhulpverlener.

3. Wat is het probleem?

Veel mensen met schulden kunnen of willen geen hulp vragen. Om hen toch te vinden gebruiken schuldhulpverleners signalen van schuldeisers over betalingsachterstanden. Mensen met betalingsachterstanden op huur, energie, zorg en drinkwater krijgen op deze manier hulp aangeboden. De verwachting is dat met deze signalen nog niet iedereen die hulp nodig heeft, wordt gevonden.

4. Wat is het doel?

Vooronderzoek en statistieken ondersteunen de verwachting dat met andere signalen over betalingsachterstanden mensen met schulden, die nog niet in beeld zijn bij gemeenten, sneller worden bereikt.³ Dit wordt verder onderzocht in het experiment. In het experimenten wordt dus de hypothese onderzocht of deze andere signalen een betere indicatie vormen dan betalingsachterstanden op huur, energie, drinkwater en zorg. Met andere woorden of mensen in beeld komen bij hulpverlening die nog niet bekend waren.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Naleving van de privacyregelgeving vereist duidelijke wettelijke verplichtingen, die de verwerking van persoonsgegevens rechtvaardigen.

6. Wat is het beste instrument?

De experimenten worden mogelijk gemaakt door de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening t.b.v. de uitwisseling van persoonsgegevens (Stb. 2020, nr. 239) en in het bijzonder artikel 10.

Kern van de regeling:

1. Aanwijzen van schuldeisers en gemeenten in de rol van schuldhulpverleners als deelnemers aan het experiment: Deelname is vrijwillig. Als zij voor deelname kiezen, heeft de schuldeiser, voor dit experiment DUO, de bevoegdheid signalen te leveren. Schuldeisers hebben geen toestemming nodig van de personen met schulden om de signalen te delen, omdat zij een regelgeving uitvoeren. De deelnemende gemeentelijke schuldhulpverleners van de gemeente

¹ [Sneller hulp bij hypotheekachterstand en gemeentelijke belastingschuld | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

² Stcrt. 2021, nr. 45719 [Staatscourant 2021, 45719 | Overheid.nl](#) > [Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

³ Kamerstukken II 2019-2020, 35316, nr. 3, p. 6 en 34

Amsterdam zullen op basis van de signalen een eerste gesprek over schuldhulpverlening aanbieden.

2. Aanwijzen van het signaal: Het is bij een deel van de betalingsachterstanden aannemelijk dat er meer aan de hand is en het inroepen van schuldhulpverlening noodzakelijk. Het is ook aannemelijk dat de doelgroep niet al met de aangewezen signalen wordt bereikt. Hiermee wordt invulling gegeven aan noodzakelijkheid en proportionaliteit als voorwaarden voor gegevensverwerking. Hard bewijs is geen voorwaarde, omdat het experiment nu juist dient om de meerwaarde te bevestigen. Hard bewijs is ook moeilijk vooraf te verkrijgen, omdat de verwerking van persoonsgegevens zonder toestemming en zonder wettelijke grondslag verboden is.
3. Vaststelling duur gegevensvertrekking: Maximaal vijf jaar. Minimalisatie van de verwerking van persoonsgegevens moet worden afgewogen tegen de tijd die nodig is voor een betrouwbaar experiment. Dit heeft bij dit experiment geleid tot de keuze voor drie jaar.
4. De verplichting tot monitoring en evaluatie van en rapportage over het experiment: Dit is nodig voor de verantwoording van het experiment en de informatievoorziening voor de keuze al dan niet extra signalen voor vroegsignalering van schulden aan te wijzen in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening.

7. Wat zijn de gevolgen?

- Gevolgen voor inwoners van Amsterdam: In het experiment krijgen per maand ongeveer 200 jongeren met betalingsachterstanden schuldhulpverlening aangeboden. Daarvoor verwerken DUO en de gemeente Amsterdam persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is veilig en voldoet aan de privacyregels.
- Gevolgen voor de gemeente Amsterdam, afdeling Schuldhulpverlening: De voorgestelde regelgeving geeft de juridische zekerheid dat de gemeente Amsterdam persoonsgegevens voor het experiment mag gebruiken. Het resultaat van het experiment is nieuw inzicht in wie schuldhulpverlening nodig heeft. Omdat hulp eerder komt, als de schulden nog niet geëscaleerd zijn, kan waarschijnlijk worden volstaan met eenvoudiger hulp.
- Gevolgen voor DUO: DUO krijgt met enige extra regeldruk te maken, omdat DUO gegevens gaat leveren aan Amsterdam. Voorafgaand daaraan geeft DUO extra aandacht aan sociaal incasseren. De regeling geeft de juridische zekerheid dat DUO persoonsgegevens voor het experiment mag uitwisselen. Het experiment geeft DUO een aanvullende mogelijkheid om betalingsachterstanden op te lossen en te voorkomen dat deze oplopen.